

[1] **Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite**
Møte onsdag den 15. januar 1975 kl. 10.00.

Møtet ble ledet av formannen, Tor Oftedal.

Til stede var:

Johan Østby (for Per Borten), Asbjørn Haugstvedt, Arne Kielland, Odd Lien, Aase Lionæs, Otto Lyng, Odvar Nordli, Tor Oftedal, Erland Steenberg, Ingvar Bakken (for Kåre Stokkeland), Paul Thyness, Kåre Willoch, Berit Ås, Guttorm Hansen, Svenn Stray, Rolf Fjeldvær, Berge Furre, Valter Gabrielsen, Arnt Hagen, Jakob Aano og Sverre L. Mo (for Kåre Kristiansen).

Av Regjeringens medlemmer var til stede:

Statsminister Trygve Bratteli og utenriksminister Knut Frydenlund.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Statssekretær Arne Arnesen og ambassadør Per Ravne.

Dessuten møtte utenrikskomiteens faste sekretær, Bernt Stangholm.

D a g s o r d e n :

Norge og det internasjonale energisamarbeid IEA.

Formannen: Møtet er innkalt etter henstilling fra utenriksministeren. Så vidt jeg skjønner, er det utenriksministeren som ønsker å gi redegjørelsen.

[2] **Utenriksminister Knut Frydenlund:** Den utvidede utenrikskomite ble den 5. desember orientert om et utkast til en avtale mellom Norge og et internasjonalt energibyrå. Dette utkastet til avtale ble behandlet på et møte mellom IEA-landene den 18.–19. desember i fjor, og her ble det da foretatt en del endringer i det utkastet som ble lagt fram for den utvidede.

Det reviderte utkast ble omsendt til den utvidede utenrikskomite før jul, men vi har med en del ekstra eksemplarer her. Hvis det er noen av komiteens medlemmer som ikke har med seg sitt eksemplar, kan de få et nytt av byråsjef Stangholm.

De endringer som ble foretatt på møtet den 18.–19. desember, er etter Regjeringens oppfatning ikke av en slik art at de endrer hovedinnholdet i avtalen, og det er vel kanskje i overkant å legge det fram for den utvidede igjen, men på bakgrunn av den betydning denne saken har, tenkte vi at det var best å legge det fram på ny.

Den første endringen er at det i innledningen er kommet inn en henvisning til Norges situasjon som nettoeksportør av olje, og jeg vil lese dette avsnittet:

«som i denne forbindelse tar i betraktning at Norges deltagelse er av spesiell interesse for å nå byråets mål fordi det er sannsynlig at Norge på lengere sikt vil bli nettoeksportør av olje».

Dette er en fastslåing av en kjensgjerning, og vi har ingen motforestillinger mot denne tilføyelse, så meget mer som denne vår egen argumentasjon for en

særstatus har vært begrunnet med at Norge i motsetning til de andre medlemslandene vil bli en nettoeksportør av olje.

Det andre punktet som er kommet inn i teksten siden behandlingen i den utvidede utenrikskomite, er I, punkt 2, om konsultasjoner, og det avsnittet lyder som følger:

«innlede konsultasjoner med IEA med sikte på å spesifisere slike bidrag som det er henvist til overfor når byrået overveier å sette i verk krisetiltak i samsvar med kapitel IV i «Avtalen om det internasjonale energiprogram.»»

Vi har heller ikke hatt noen innvending mot denne tilføyelse. Man kan si at på en måte er [3] den overflødig, fordi det er selvsagt at skulle det oppstå en krisesituasjon, vil man konsultere. Men vi mener at denne paragraf ytterligere understreker at det er Den norske regjeringens egen vurdering og beslutning som skal ligge til grunn, og at omfanget av Norges tiltak skal være et resultat av denne beslutningen og konsultasjoner med IEA.

Det siste punktet som er kommet inn i avtalen, er klausulen om revisjon, som kommer til slutt som et eget V, og som lyder som følger:

«Denne avtale skal kunne bli gjenstand for revisjon innen to år etter ikrafttredelsen.»

Vi hadde heller ikke noen motforestilling mot dette forslaget. Vi vil også kunne være interessert i en revisjon av avtalen.

Det som skjedde på møtet i Det internasjonale energibyrå den 18.–19. desember i fjor, var at denne avtalen ble vedtatt, som den ble kalt, ad referendum, dvs. at de andre lands representanter tok forbehold om å komme tilbake til avtalen etter at de hadde forelagt den for sine nasjonale myndigheter.

Fristen for å komme med innvendinger eller gi uttrykk for at man godtar avtalen, er den 15. januar, dvs. i dag. Norge må da også gi en reaksjon, og Regjeringen vil gå inn for at man i dag sier fra om at man godtar avtaleutkastet slik som det foreligger.

Når det gjelder reaksjoner fra andre land, kan vi ikke se bort fra at det i dag kan bli reist innvendinger mot det ene eller det andre punkt i avtalen fra et eller annet hold, og at de ønsker nærmere avklaring. Hvilke land som vil komme med dette, vet vi ikke, men vi har visse indikasjoner på at det kan komme ønsker om å få nærmere presiseringer eller også få nærmere klarlagt hva de norske forpliktelsene går ut på.

Det vi har av tid til eventuelt å drøfte de innvendinger som kommer i forhold til dette avtaleutkastet, er fra 15. januar til neste styremøte i IEA, som skal være den 5.–7. februar.

Den videre timeplan er at avtalen vil bli undertegnet på styremøte i organisasjonen den 5.–7. februar. For Norges vedkommende vil det bli gjort med forbehold om Stortingets samtykke til ratifikasjon.

[4] Dersom det nås fram til enighet om avtalen – det har vi ingen garanti for på det nåværende tidspunkt, men hvis det går i orden – vil det så snart som mulig etter dette møtet den 5.–7. februar bli fremmet stortingsproposisjon om ratifikasjon

og om bevilgning til dekning i forbindelse med norsk deltakelse i organisasjonen, som etter våre foreløpige beregninger vil beløpe seg til ca. 200 000 kr. i året.

Formannen: Jeg takker for redegjørelsen. Ordet er fritt.

Berit Ås: Jeg er enig med utenriksministeren i at denne saken er av meget stor betydning for Norge, og jeg skjønner at vi i løpet av dagen skal gi en melding om at vi godtar avtaleutkastet slik som det nå foreligger.

Jeg vil få spørre om hvordan behandlingsgangen skal være videre nå. Hvis den 5.–7. februar er datoen for det neste styremøte i IEA, er det da noen mulighet for at vi før den datoen kunne få en debatt i Stortinget i tillegg til ratifikasjonsdebatten? Situasjonen er vel den at norsk presse har vært lite opptatt av denne avtalen, og at befolkningen i sin alminnelighet kjenner svært lite til denne viktige saken. Vi har tidligere i dette forum hevdet at vi ville ha satt pris på en debatt som kunne ha referert seg til dokumentene i saken.

Vi beklager at meddelelsen om at avtaleutkastet i og for seg var akseptert, og at da selve hovedavtalen var frigitt, kom så sent – den 19. november. Dermed kunne vi ikke i detalj få referere til selve hoveddokumentet under debatten. Vi beklager også at vi så sent ble klar over at det virkelig var frigitt. Vi synes at vi har hatt et dårlig fundament for å ta denne saken fram for offentligheten for debatt.

Om jeg kan få en redegjørelse for hvilke planer man har for den videre behandling, vil jeg være takknemlig for det.

[5] **Erland Steenberg:** Det er bare en enkel anmodning om å få referert om igjen I, 2, for det er mulig at vi ikke har det siste utkastet her. Det utenriksministeren refererte, samsvarer iallfall ikke med det jeg har her. – Det er visst kommet med i noen utkast, men ikke i det jeg har.

Formannen: Det skal bli distribuert med en gang.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Man vil få distribuert det reviderte utkastet for det tilfellet at noen av medlemmene ikke har det med seg. Men det ble altså distribuert til komiteens medlemmer før jul.

Når det gjelder spørsmålet fra representanten Berit Ås om den videre behandling av denne saken, vil det bli en vanlig ratifikasjonsbehandling av saken, og Stortinget vil da får seg forelagt saken i forbindelse med ratifisering av avtalen.

Når det gjelder spørsmålet om offentliggjøring, som jeg vel burde ha kommet inn på i mitt innlegg fordi de kravene jo har vært reist fra SVs side, så har vi både nå og når det gjaldt utkastet til selve avtalen med IEA, bedt de forskjellige landene om anledning til å offentliggjøre utkastet; men det er blitt avvist, fordi spillereglene her er at disse forskjellige utkastene ikke skal offentliggjøres før de er ferdigbehandlet. Det er en fremgangsmåte som skaper vanskeligheter for oss, med det krav som vi har til offentligheten ved behandlingen. Men det er veldig vanskelig for oss å påtvinge de andre landene noen annen behandlingsform her. Vi er kanskje mer

legalistisk innstilt enn andre land er, ved at andre land legger slike ting ut til pressen og offentligheten får kjennskap til det på det grunnlag, mens vi er mer opptatt av formelt å kunne distribuere dokumentene til offentligheten.

Hvis denne avtalen med Norge godtas, har jeg vanskelig for å se at dokumentet kan offentliggjøres før etter styremøtet 5.–7. februar. Men vi kan på nytt rette en henstilling til byrået om å få offentliggjøre det før den tid.

[6] **Berit Ås:** Jeg ønsker bare igjen å henvise til at en spesiell kopi av hele avtalen var gjort tilgjengelig for Petroleum Intelligence Weekly på et så tidlig tidspunkt at det kom ut i et spesialnummer 14. oktober, og at de land som ikke hadde gått med på at dokumentene kunne offentliggjøres til debatt i vårt land, da må ha gjort dette tilgjengelig for dette tidsskriftet på et meget tidlig tidspunkt.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Det er ingen uvanlig fremgangsmåte i internasjonal sammenheng.

Berit Ås: Vel, jeg vil bare merke meg det.

Formannen: Jeg vil skyte inn at vi for noen måneder siden her drøftet lekkasje i vårt eget land. Vi arbeider med å få en saksredegjørelse som skal legges fram til egen behandling her, så det er slett ikke noe uvanlig verken i vårt land eller i andre demokratiske land at ting lekker ut til pressen. Så vidt jeg vet, har også avtalen vært offentliggjort i minst én norsk avis – i Aftenposten.

Berit Ås: Det står her i innledningskapitlet at dette er blitt spesielt lagt til rette fra dette tidspunkt, 21. september, og det har ikke noe med lekkasje å gjøre.

Jeg vil også bemerke at grunnen til at man har vært så forsiktig i diskusjonen om denne saken, og det gjelder iallfall for meg personlig, er nettopp at forrige gang vi snakket om dette, var det også referert til at det var lekkasje i fra disse møtene og i forbindelse med denne saken.

Formannen: Er det flere bemerkninger fra komiteen?

[7] **Arne Kielland:** Det vi har gitt uttrykk for ønske om, er å få en offentlig debatt på et tidspunkt før saka er låst fast – før ratifikasjonsdebatten. Det veit jeg ikke går i praksis.

Det som det nå er lagt opp til, er da et styremøte først i februar. Hvis det da går smertefritt, sett både fra Regjeringas side og fra IEAs side, vil Stortinget – så vidt jeg skjønner – få en proposisjon relativt raskt etter det. Er da tempoplanen slik at vi kan få saka til ratifikasjon raskt etter møtet 5.–7. februar, eventuelt med sikte på behandling alt i februar, eller hvilken framdrift har Regjeringa sjøl tenkt seg her?

Formannen: Jeg vil i tillegg til dette få stille et annet spørsmål: Har man noen formening om når denne avtalen eventuelt kan tre i kraft? Det har jo også betydning for Stortingets behandling av ratifikasjonen.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Noen nøyaktige tidsfrister er det veldig vanskelig å legge seg på. Men dersom dette skulle gå så smertefritt som representanten Kielland var inne på, hvilket vi ikke har noen garanti for, vil vi i sakens egen interesse få dette fram så snart som overhodet mulig. I og med at de andre landene er i gang med sin virksomhet, og avtalen trer i kraft 1. mai, er vi også interessert i eventuelt å være med fra første stund.

Guttorm Hansen: Skal denne avtalen også ratifiseres i medlemslandene?

Utenriksminister Knut Frydenlund: Nei, ikke slik jeg har oppfattet det. Denne avtalen vil bli en avtale mellom Norge og organisasjonen, så jeg har ikke oppfattet det slik at den skal til ratifikasjonsbehandling i de andre landene. Jeg mener å ha sett uttrykkelig et eller annet sted at den ikke skal det.

[8] **Formannen:** Så vidt jeg kan se, har ingen flere forlangt ordet, og vi kan vel da sette punktum for debatten og forutsette at hvis det forløper normalt i de forhandlinger som føres i dag og videre, vil saken komme til Stortinget på vanlig måte som en ratifikasjonssak og med forslag om de nødvendige bevilgninger.

Møtet hevet kl. 10.20.